
Yıldız

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Dergisi

(2020) Cilt 04, Sayı 01, s. 84-91

Maslow'un Gözünden "Kendini Gerçekleştiren İnsan"

Nazlı Yüceol^a

Özet

Neoklasik Yönetim döneminin önde gelen isimlerinden Abraham Maslow, yönetim ve organizasyon alanında son derece önemli katkılar sağlamış değerli bir bilim insanıdır. Yaşadığı dönemde insan faktörüne ilişkin yaklaşımları, motivasyon teorilerine katkıları ve psikoloji alanındaki çalışmaları alanın gelişimine değerli katkılar sağlamıştır. Bu çalışma ile Abraham Maslow'un "İnsan Olmanın Psikolojisi" adlı eseri, Yönetim ve Organizasyon bakış açısıyla, kitap eleştirisi yapmak üzere incelenmektedir. Eser; insan sağlığı ve hastalığı, insanın gelişimi, kendini gerçekleştirme ihtiyacının ne olduğu ve hangi durumlarda karşılandığı, kendini gerçekleştiren insanın özellikleri ve sağlıklı insanın özellikleri konularını irdelemiştir. Yazar dili oldukça etkili şekilde kullanmış ve akademik bir dil kullanarak kaleme aldığı bu eser ile sadece kendi dönemine değil, gelecek dönemlere de ışık tutacak bir yapıt ortaya koymuştur.

Çalışma kapsamında giriş bölümünde: yazarın bu eseri yaratmak ile neyi amaçladığı, kitapta ele alınan konuların hangi alana ve döneme ait olduğu, eserin dil ve anlatım yönünden özellikleri ele alınmıştır. Analiz ve değerlendirme bölümünde: yazarın biyografisi, alana kazandırdığı diğer çalışmaları, kitabın bölümlerinin tanıtımı yapılmıştır. Sonuç ve tartışma bölümünde: eserin hangi yönetim evresinde, hangi paradigma açısından kaleme alındığı, nasıl bir katkı yarattığı, diğer yönetim teori ve yaklaşımlarına nasıl bir katkıda bulunduğu değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Abraham Maslow
İhtiyaçlar Sıradüzeni
Kendini Gerçekleştirme
İhtiyacı
Sağlıklı İnsanın Özellikleri

Kitap İncelemesi Hakkında

Gönderim Tarihi: 28.11.2019

Kabul Tarihi: 04.06.2020

Elektronik Yayın Tarihi: 16.06.2020

^a Öğretim Görevlisi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, nyuceol@gelisim.edu.tr

The "Realizing Self" Through Maslow's Eyes

Abstract

Abraham Maslow, a leading figure in the neoclassical management period, is an important scientist who has made significant contributions in the field of management and organization. His approaches to human factor, his contributions to motivation theories, and his work in the field of psychology have made valuable contributions to the development of the field. In this study, Abraham Maslow's "The Psychology of Being Human" is examined from the point of view of Management and Organization to make book criticism. This study: human health and disease, human development, what is the need for self-realization and in which situations it is met, the characteristics of the self-realizing person and the characteristics of the healthy person are examined. The author has used the language in a very effective way and with this work he has written using an academic language, he has created a work that will shed light not only on his own period but also on future periods. In the introduction part of the study: what the author intends to create with this work, the area and period of the subjects covered in the book, and the features of the work in terms of language and expression are discussed. In the analysis and evaluation section: biography of the author, other works he gained in the field, chapters of the book were introduced. In the conclusion and discussion section: In this study, it is evaluated in which management stage and paradigm the work is written, how it contributes and how it contributes to other management theories and approaches.

Keywords

Abraham Maslow
Needs Hierarchy
The Need for Self-Realization
Characteristics of Healthy People

About Book Review

Sending Date: 28.11.2019
Acceptance Date: 04.06.2020
Electronic Issue Date: 16.06.2020

GİRİŞ

Abraham Maslow 1.04.1908 tarihinde New York'ta doğmuştur. Maslow, Rusya'dan göç eden 7 çocuklu Yahudi bir ailenin en büyük çocuğudur. Eğitimine Brooklyn Erkek Lisesinde devam etmiş ve sonrasında New York Şehir Kolejinde hukuk öğrenimine başlamıştır. Eğitimine devam ederken ani bir karar ile Cornell Üniversitesine giderek burada Felsefe ve Psikoloji alanında eğitim almaya başlamıştır fakat burada sadece üç yarıyıl okuduktan sonra şehir kolejine geri dönmüştür. 1930 yılında bitirdiği lisans eğitimi sonrasında idealindeki alanlardan biri olan felsefe alanında yüksek lisans eğitimi alma fırsatı yakalamıştır. 1934 yılında doktorasını bitirdiğinde, devam etmekte olan ikinci Dünya Savaşı yıllarında gerek Yahudiliği dolayısıyla gerek ekonomik krizin etkisiyle uzun bir süre akademik çalışmalarına ara vermiştir. Maslow psikoloji ve yönetim bilimine çok çeşitli katkılar sağlamış ve almış olduğu kısa süreli hukuk eğitiminin de katkısı ile sosyal alandaki sorunlara çok farklı açılardan bakabilen değerli bir bilim insanı olmuştur. Maslow 1970 yılında vefat etmiştir (Yetiş, 2010). Alanyazına kazandırdığı en önemli eseri "*İhtiyaçlar*

sıradüzeni" dir. İncelenen kitabın yanı sıra yazarın: *"The Need Hierarchy, A Theory Of Human Motivation, Motivation And Personality, Religions, Values And Peak-Experiences, Maslow On Management, Maslow Business Reader, Personality And Growth, Toward A Pyshology"* gibi felsefe ve psikoloji alanında kaleme aldığı çok sayıda çalışması bulunmaktadır.

Kitapta ele alınan konu olan ihtiyaçlar hiyerarşisinin kendini gerçekleştirme basamağı ve kendini gerçekleştiren insanın özellikleri ile ilgili olarak yazarın oldukça etkileyici iki sözü, kitabın içeriğı ve vermek istediğı mesaj ile ilgili olarak okuyucuya ön bilgi vermektedir *"hasta insanı tanıyoruz peki ya sağlıklı insanın özelliklerini biliyor ve onu tanıyor muyuz?"* *"potansiyelini sonuna kadar kullan, olabileceğın ne var ise ol!"*.

Kitabın bölümlerinden ilkinde insan sağlığı ve hastalığı üzerine yeni birtakım varsayımlardan bahsedilmektedir. Takip eden bölümlerde insanların nevrotik olmasına neden olan faktörlerin neler olduğu, varlık bilışı (V-Bilişi) ve varlık sevgisi, sağlıklı insanın seçimleri, hazları, gelişimi ve özellikleri ve son bölümde ise kendini gerçekleştirme olarak ifade edilen kavramın aslında neyi ifade ettiğı ve bu kavrama ilişkin çeşitli tanımlara yer verilmiştir. Kitabın ele alındığı yönetim dönemi Neoklasik Yönetim dönemine denk gelmektedir.

"Hasta insanı tanıyoruz, peki ya sağlıklı insan? Uzun vadede bizler için neyin iyi olacağını aslında sağlıklı insanın seçimleri, hazları ve yarguları söyleyebilir" oldukça etkileyici bir ifade ile Maslow ölümsüz bir eser yaratıyor. Yaşadığı döneme damgasını vurmuş ve önemli katkılar sağlamış olan yazarın bu eseri ile amacı psikoloji veya bilim karşıtı yeni bir akım ortaya çıkarmak değil, psikolojiyi zenginleştirmek ve psikolojide yeni bir dalın oluşmasını sağlamaktır. Psikoloji alanına yeni bir bakış açısı getirmek amacı ile *"hasta insanı tanıyoruz peki ya sağlıklı insan?"* sorusundan yola çıkarak birtakım gözlemler yapmış ve kendini gerçekleştiren insan olarak ifade ettiğı, ihtiyacı karşılanmış sağlıklı insan tipini ve bu kişilerin özelliklerini odak noktasına almıştır.

Neoklasik dönemin en önemli bilim insanlarından ve hümanist psikolojinin önde gelen isimlerinden biri olan Abraham Maslow, alana oldukça önemli katkılarda bulunmuş ve *"İhtiyaçlar hiyerarşisini"* ortaya koymuştur. İhtiyaçlar hiyerarşisine göre insan ihtiyaçları 5 basamakta toplanmaktadır. Bunlar: *"Fizyolojik ihtiyaçlar, güvenlik ihtiyacı, ait olma (sevgi) ihtiyacı, saygınlık ihtiyacı ve kendini gerçekleştirme ihtiyacı"*dır (Centre, 2013). Yazar bu kitapta *"Kendini gerçekleştirme ihtiyacı"* na odaklanmış ve bu ihtiyaç basamağı ile ilgili olarak yeni birtakım görüşler ortaya atmıştır. Maslow bu eseri ile davranışçılık okulunun göz ardı ettiğı ve yeterince önemli bulmadığı insanın tipik ve belirleyici özellikleri nedir? İnsanın özünde olan ve olmadığında insanın insan olarak tanımlanamayacağı özellikler nelerdir? sorularına yanıtlar aramaktadır.

Yazar kitabında dili oldukça etkili kullanmıştır. Kitapta yer verilen kavramlara ilişkin tanımlar, konuya ilişkin verilen örnekler, araştırma bulguları, öznel görüşler, kimi zaman tezini destekleyen görüşler kimi zaman karşıt görüşler ile okuyucunun muhakeme etme yetisine katkı sağlaması ile birlikte dil ve anlatım yönünden oldukça etkili bir eserdir. Aynı zamanda tüm bölümlerin bitiminde bir sonuç veya özet bölümü oluşturarak bölümde asıl verilmek istenen mesajı vurgulamış, anlatılmak isteneni kısa ve öz hali ile okuyucunun bilgisine sunmuştur. Akademik dil kullanarak kaleme alınan bu kitap, okuyucuyu bu alanda eğitme ve bilgilendirme özelliğine sahiptir. Kitapta yer alan anahtar kelimeleri oldukça detaylı bir şekilde ele almış, çoğunu örneklendirerek okuyucunun zihninde

somutlaşabilmesine olanak sağlamıştır. Ayrıca temel kavram ve terimleri tanımlayarak anlamı bilinmeme ihtimali olan kavramları parantez içerisinde tanımlayarak okuyucunun merakını gidermiştir. Yazar eserinde tablo, grafik ve şekillere yer vermemiştir.

ANALİZ VE DEĞERLENDİRME

Abraham Maslow 'un İnsan Olmanın Psikolojisi isimli eseri ilk olarak 1970 yılında kaleme alınmış ve Türkçe 'ye 2000 yılında çevrilmiştir. Eserin ISBN numarası 975-6744-18-9 ve eleştirisi yapılan baskı 8. baskısıdır. 245 sayfadan oluşan eser: *Psikolojide Daha Ergin Bir Yaklaşım, Gelişim ve Güdüleme, Yaratıcılık, Değerler ve Gelecekteki Görevlerimiz* olmak üzere 6 bölüm ve 14 alt başlıktan oluşmaktadır. Alt başlıklar: "Sağlık psikolojisine doğru, Psikolojinin varoluşçulardan öğrenebilecekleri, Eksiklik Güdülenmesi ve Gelişim Güdülenmesi, Savunma ve Gelişim, Bilmeye Gerekisim Duymak ve Bilmekten Korkmak, Varlığın Doruk Deneyimlerde Kavranması, Şiddetli Kimlik Deneyimi Olarak Doruk Deneyimler, Varlık Bilişinin Bazı Tehlikeleri, Varlığın Doruk Deneyimlerde Kavranması, Şiddetli Kimlik Deneyimi Olarak Doruk Deneyimler, Varlık Bilişinin Bazı Tehlikeleri, Bölünmeye Direnç, Kendini Gerçekleştiren İnsanlarda Yaratıcılık, Psikolojik Veriler İnsani Değerler, Değerler Gelişim ve Sağlık, Çevreyi Aşkınlık Olarak Sağlık, Gelişim ve Kendini Gerçekleştirme Psikolojisinin Bazı Temel Önergeleri " dir.

Yazarın "İnsan Olmanın Psikolojisi " isimli bu kitabında savunduğu temel fikirleri ele almak gerekir. Yazarın bu eserde ele aldığı asıl konu ve cevap aradığı asıl soru "Sağlıklı ve kendini gerçekleştiren insan kimdir? Özellikleri nelerdir?".

Eserin ilk bölümünde yazar öncelikle, insan sağlığı ve hastalığı üzerine yeni bir anlayış ortaya koymakta ve bu anlayışın temel varsayımlarını şu şekilde ifade etmektedir; her bireyin kendine has içsel bir yapısının var olduğu ve bunun değiştirilemediği, bu içsel doğanın bilimsel olarak araştırılabileceği, insan doğasının ve içsel yapısının asla düşünüldüğü kadar kötü olmadığı, kendi yaşamlarımızı yönetebilme şansımız olduğunda daha mutlu ve üretken bireyler olabileceğimizdir. Bireylerin kendini gerçekleştirmek üzere gelişimlerini sağlamasının ancak acı ve çatışma ile mümkün olabileceğini savunmaktadır. Bu durumda yaşanan acı ve üzüntü verici durumların gelişimin bir aracı olarak görülmesi durumunda ondan sürekli olarak kaçınmaya çalışılmaması gerektiğini savunur.

Yazar eserinde kendini gerçekleştirmek olarak ifade ettiği ihtiyacın, bireylerin birbirlerinden farklı olmaları sebebi ile kişiye özgü olduğunu savunmaktadır. Aynı zamanda insanların birtakım ihtiyaçlarını karşılamak üzere (sevgi, saygı, saygınlık, vb.) çevreye bağımlı olduklarını ileri sürer. Bu noktada yazar "Sistem yaklaşımı" olarak ifade ettiğimiz, işletmeyi birbirine bağlı sistemler bütünü olarak ifade eden yaklaşımına temel olan öngörülerde bulunmaktadır. Çünkü sistem yaklaşımına göre yönetimsel davranışta esas olan, karşılıklı ilişkiler ve bağımlılıktır (Group, 2016). Buna karşılık kendini gerçekleştiren insanların çevreye daha az bağımlı ve özerk olduklarını ve kendi kendilerini yönlendirdiklerini ileri sürmektedir.

İnsanların yaşamları boyunca bitmeyen bir seçimler dizisi içerisinde olduğundan hareketle, genelde güvenlik ile gelişim arasında bir seçim yapılması gerektiğini ve bu seçimde yalnızca kendini güvende hisseden kişilerin daha fazla güvenliğe ihtiyaç duymayacaklarından gelişime doğru eğilimli olacaklarından bahseder. Bu noktada yazarın ihtiyaçlar hiyerarşisi ile aynı döneme denk gelen Herzberg'in çift faktör kuramı akıllara gelmektedir. Herzberg'in çift faktör kuramında insanları motive eden faktörle ilgili bir

ayrım yapılmıştır. Birinci grupta, varlığında bireylerin motive oldukları “Motive edici faktörler” yer alırken, ikinci grupta varlığında bireyleri motive etme özelliği olmayan, fakat yokluğunda kişilerin motive olmamasına neden olan faktörlerin yer aldığı “Hijyen faktörler” yer almaktadır. Kişinin kendini güvende hissedememesi, yani hijyen faktör olarak ifade edilen iş sağlığı ve işçi güvenliği veya maaş güvenliği gibi konular kişinin motive olmamasına neden olabilmektedir (Koçel, 2010). Bu noktada kişinin motive olmaması ve güvende hissetmemesi ile gelişime doğru eğilim göstermeyecekleri çıkarımında bulunulabilir.

Psikolojide genel olarak hasta insanın tanımlandığını fakat sağlıklı bireyin kim olduğunun tanımlanmadığından hareket eder ve uzun dönemde insan için neyin iyi olacağını bizlere yalnızca sağlıklı insanların seçimlerinin, hazlarının ve yargılarının söyleyebileceği fikrini savunur. Bununla birlikte bazı değerlerin tüm insanlık için değil belirli tipteki insanlar ya da özgün bireyler için geçerlilik gösterdiğini, temel ihtiyaçlar olarak adlandırılan ihtiyaçların tüm insanlık için geçerli ve bu nedenle de paylaşılan değerler olduğunu ileri sürmektedir. Kişiye özel ihtiyaçların ise kişiye özel değerler doğurduğunu ve bireyler arasındaki yapısal farklılıklar, kişinin kendisi, kültürü ve dünya ile ilişkiye geçme yolları arasında seçim farklılıkları yani değerler yarattığını aktarmaktadır. Yazara göre temel bir gereksinimin giderilmesi, daha yüksek bir değerinin güçlenmesine yol açacaktır. Buradan hareketle insanın hiyerarşik ve gelişimsel bir değerler sistemine sahip olduğu bir gerçektir.

Yazar bireylerin kendilerini tanımalarının kendini geliştirmelerinde tek olmasa da en önemli yol olduğunu ifade etmektedir fakat kendini tanıma ve geliştirmenin pek çok insan için zor olduğunu iddia eder. Bunun için çokça yürekli olmak ve uzun savaşmaları göze alabilmek gerektiğini savunur. İnsanların sağlıklı eğilimlerini anlamadan zayıflıklarını da gerçekten anlamamanın mümkün olmadığını ileri sürer. Yazar insanı geliştirmenin onun hem güçlü hem de zayıf yanlarını tanımak ile mümkün olacağını ifade eder.

Yazara göre, her bireyin kendine has bir içsel doğası olduğundan hareket ile kişinin bu içsel doğası engellenir, yadsınır ya da bastırılır ise bu bazen açık biçimde bazen gizli bazen hemen bazen de bir süre sonra hastalıkla sonuçlanır. Kişiliğin genel hastalığının, gelişimi, kendini gerçekleştirmeyi, tümüyle insanlaşmayı tamamlayamama durumu olduğu düşünülmektedir. Buradan hareket ile hastalığın tek olmasa da ana kaynağının özellikle bireyin yaşamının erken evrelerinde yaşanan engellenmeler olduğunu ifade eder.

Bireyler ancak kendi gücünü ve sınırlarını öğrenir, zorluklar ile mücadele ederek ve daha fazla çaba sarf ederek, zorluk ve sıkıntılarla yüzleşerek, hatta başarısızlığa uğrayarak kendini geliştirebilir. Gelişim ve kendini gerçekleştirmeyi mümkün hale getirebilmek için kapasite, organ ve organ sistemlerinin işlevlerini yerine getirmek ve kendilerini dışa vurmak, kullanılmak ve uygulanmak için idrettikleri kavranmalıdır. Bu kullanım doyurucudur, kullanmamak ise bireylerde bir rahatsızlık yaratır.

Kendini gerçekleştiren insanlarda bencillik ve bencil olmamak daha yüksek bir düzeyde birleşir. Çalışmayı eğlence, işi yan uğraşlar ile bir tutma eğilimi belirir. Kendini gerçekleştiren insanın bu özellikleri akla Douglas McGregor’un yapmış olduğu X ve Y teorisi çalışmalarını getirmektedir. McGregor davranışçılık okulundan etkilenerek, 1957 yılında kaleme aldığı “The Human Side Enterprise” adlı kitabında X ve Y kuramlarını ileri

sürmüştür (Öztaş, 2017). Y teorisinde bahsedilen bireyin özellikleri ile yazarın burada ele aldığı özellikler birbiri ile örtüşmektedir. Y teorisine göre bireyler sorumluluk almayı sever, işi bir oyun ve haz kaynağı olarak görür ve ekstra sorumluluk almak noktasında daha yardımsever ve isteklidir.

Tüm bunlardan sonra yazar kendini gerçekleştirmenin, tüm insani sorunları aşmış olmak anlamına gelmediğini ifade etmektedir. Sağlıklı insanlarında aynı zamanda bir çatışma, iç sıkıntısı, engellenme, üzüntü, incinme ve suçluluk duygusu barındırdıkları sonucuna varmıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Yönetim teorilerinin gelişimine bakıldığında 1930'lu yıllara kadar Klasik Yaklaşımın işletmelerin işleyişinde hâkim teori olduğu göze çarpmaktadır. Klasik Yönetim Teorisini kısaca ele almak gerekir ise; Bilimsel Yönetim Yaklaşımı, Yönetim Süreci Yaklaşımı ve Bürokrasi Yaklaşımı öne çıkmaktadır (Mahmood , Basharat , & Bashir, 2012). Bu yaklaşımların temelinde işletme mekanik bir sistem olarak ele alınmakta ve işletmenin daha verimli ve etkili çalışabilmesi odak noktasını oluşturmaktadır. Bu yaklaşımların ortak noktası olarak insan faktörünün birçok yönü ile göz ardı edildiği, gereken önemin gösterilmediği görülmektedir. Bilimsel Yönetim Yaklaşımı ekonomik olarak verimli çıktılar elde etmek üzere örgütsel faaliyetlerin etkin yönetimine odaklanırken, zaman ve hareket etüdü, parça başı ücret sistemi, standartlaşma, fonksiyonel ustabaşılık, planlama, kontrol ve iş süreçlerinde bilimsel yöntemlere ilişkin ilkeler ortaya koymuştur (Keskin, Akgün, & Koçoğlu , 2016). Yönetim Süreci Yaklaşımı ile Henry Fayol işletmelerin daha verimli çalışabilmesi adına 14 adet yönetim ilkesi ortaya koymuştur. Bürokrasi Yaklaşımında ise toplumların ve örgütlerin karmaşık faaliyet ve süreçlerinin düzenli yürütülebilmesi için sistematik, kurallardan oluşan, belirgin sınırları olan, hiyerarşik bir örgüt yapısının oluşturulmasını önermiştir. Fakat 1920'li yılların sonlarında baş gösteren ekonomik krizin etkisi ile işletmelerin başarısız olması, Klasik Yönetim Teorisinin göz ardı ettiği birtakım konuların dikkate alınması ve araştırılması gereğini ortaya çıkartmıştır. Klasik Yönetim Teorisi insan faktörünü, ihtiyaçlarını, beklentilerini ve potansiyelini göz arı etmiştir fakat insan faktörü aslında işletmeler için hem amaç hem araç olarak son derece hayati öneme sahip olan kaynaklardandır. Buradan hareketle Klasik Yönetim Teorisinin temel varsayımlarının bir uzantısı olarak Yönetim ve organizasyonlara farklı açılardan bakan Neoklasik Teori hızla gelişerek 1950'li yıllara kadar yönetim uygulamalarında bir akım durumuna gelmiştir. Neoklasik Yönetim Yaklaşımı ile bir paradigma değişimi gerçekleşmemiştir (Dalay, 2013).

Neoklasik Yönetim Yaklaşımında da yine işlemenin iç çevre faktörleri göz önüne alınarak daha etkili ve verimli olmasının sağlanması amaçlanmıştır, fakat Neoklasik Yaklaşım farklı bir bakış açısı getirerek organizasyon yapıları içerisinde yer alan insanı tanımak ve anlamak, onun yetenek, kapasite, beceri ve potansiyelinden en yüksek düzeyde faydalanmak, çalışanları organizasyon amaçlarının gerçekleştirilmesinde katkı sağlamak adına motive etmenin yollarını aramak konularına odaklanmıştır. Bu dönemde Elton Mayo, Fritz J. Roethlisberger, W.J.Dickson, A. T. Northead, Douglas McGregor, Rensis Likert, Chris Argyris, Abraham Maslow, Peter Drucker gibi birçok bilim insanı konuya çeşitli katkılar sağlamıştır (Dinçer & Fidan, 2016). Abraham Maslow bu alanda "İhtiyaçlar Sıradüzeni" kavramı ile alana katkı sağlamıştır. İhtiyaçlar hiyerarşisi ile insan ihtiyaçlarının beş

basamaktan oluştuğunu öne süren Maslow, bu hiyerarşinin basamaklarını: “*Temel ihtiyaçlar, güvenlik ihtiyaçları, ait olma ihtiyaçları, saygınlık ihtiyaçları ve kendini gerçekleştirme*” olarak sınıflandırmıştır (Maslow, 1943). Yazarın bu eserinde “Kendini gerçekleştirme” basamağı ele alınmış olup bu ihtiyacı karşılayan kişilerin özellikleri ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Yazar bu eserinde ele aldığı kendini gerçekleştirme ihtiyacını ifade ederken gelecek döneme dair oldukça yüksek bir öngöründe bulunmuş ve aslında daha sonrasında “Durumsallık yaklaşımı” olarak karşımıza çıkacak olan yönetim yaklaşımına katkıda bulunmuştur. Yazar 1943 yılında kaleme aldığı “*A Theory of Human Motivation*” isimli çalışmasında, ihtiyaçlar sıradüzeninin katı bir yapıda olmadığından, toplumlara, farklı kültürlere ve bireylere göre farklılık gösterebileceğinden bahsetmektedir. Örneğin; genel olarak gelişmiş toplumlarda kendini gerçekleştirme ihtiyacını karşılayan bireylere daha sıklıkla rastlandığından bahsederek durumsallık yaklaşımına katkıda bulunmuştur (Maslow, 1943). Aynı şekilde bu çalışma kapsamında ele alınan konulardan biri olan insan sağlığına dair varsayımlar kapsamında “Her bireyin kendine has ve değiştirilemez iç dünyasından” bahsederek yine durumsallık yaklaşımına atıfta bulunmuştur. Bireylerin kendine has değiştirilemez iç dünyalarının varlığı aynı zamanda eserin kaleme alındığı dönem olan Neoklasik dönemin “Bireyler birbirlerinden farklıdır ve her bireyin davranışları farklı nedenlere dayanır” varsayımını da destekler niteliktedir (Dinçer & Fidan, 2016).

Maslow’un bu kitabı yorumlayıcı yaklaşım ile ele alınmıştır. Yorumlayıcı yaklaşım örgütü ve toplumu anlayabilmenin tek yolunun pozitivist bakış açısı olmadığını savunmaktadır. İnsan davranışları genel geçer ve sabit değildir bu sebeple doğa bilimlerindeki kullandığımız yöntemler insan davranışlarını anlamak ve yorumlamak açısından tek yöntem olarak kabul edilmemelidir. Doğa bilimlerinde kesin kurallar söz konusudur fakat İnsan davranışlarının altında birbirinden farklı sebepler yatabilmektedir. Bu nedenle yorumlayıcı yaklaşım insan davranışlarını anlayabilmek için onlarla empati kurarak, günlük hayattaki deneyimlerini yorumlamaya çalışır. Böylece duyguların derinindeki anlamları ve davranışların öznel nedenlerini kavramaya çabalar. İstatistiki yöntemler kullanarak büyük örneklemeler ile çalışıp, neden sonuç ilişkilerini ortaya çıkarmaktan ziyade, küçük örneklem ile çalışarak öznel kavramaya odaklanır (Gürbüz & Şahin Faruk, 2016). Maslow bu kitabında yorumlayıcı yaklaşım paradigması açısından insanı insan yapan tipik özellikleri, kendini gerçekleştiren insanın özelliklerini ve insan olmanın doğasını öznel bir bakış açısı ile değerlendirmiş ve deneysel yöntemlerden ziyade gözlemlerinden elde ettiği bulgulardan faydalanarak çıkarımlarda bulunmuştur.

Yazarın 1943 yılında geliştirdiği “İhtiyaçlar sıradüzeni” o zamandan bugüne güncellenerek gelmiş ve kullanılmaya devam etmiştir. Yayınlandığı yıllarda 5 basamak olarak ifade edilen ihtiyaçlar sıradüzeni, bugün 8 basamak olarak güncellenmiştir. Piramidin bugün kullanılan güncel hali: “*Fizyolojik ihtiyaçlar, emniyet ve güvenlik ihtiyaçları, ait olma ve sevgi ihtiyaçları, saygınlık ihtiyaçları, bilişsel ihtiyaçlar (romantizm, anlayış, bilgi), estetik gereksinimler (güzellik, simetri, düzen), kendini geliştirme ve tümüyle insan olma ihtiyaçları*” şeklinde ifade edilmektedir (Civelek).

Abraham Maslow’un kaleme almış olduğu ve kitap eleştirisi yapılan bu çalışma ile yazarın gerek kitabı kaleme aldığı döneme oldukça önemli katkılarda bulunmuş olduğu tespit edilmiş gerekse gelecek dönemlere ait oldukça yüksek bir öngörü kabiliyetine sahip olma özelliği gözlemlenmiştir. Yazar Neoklasik dönemde çalışmalar yaparken aslında

modern dönemin geleceğine de katkı sağlayacak oldukça kıymetli bilgilere ulaşmış ve alana kazandırmıştır.

KAYNAKÇA

- Centre, H. C. (2013). CT2 Paper 1 – Maslow Hierarchy of Needs. HIGHGATE COUNSELLING CENTRE. Ekim 4, 2019 tarihinde <http://highgatecounselling.org.uk/members/certificate/CT2%20Paper%201.pdf> adresinden alındı.
- Civelek, M. (tarih yok). Benlik Gelişimi. Gelişim Psikolojisi. Ekim 5, 2019 tarihinde www.rehberlik.biz.tr adresinden alındı
- Dalay, İ. (2013, Kasım 29). Neoklasik (Davranışsal) Yönetim Teorileri. Ekim 10, 2019 tarihinde <http://ismaildalay.blogspot.com/2013/11/neoklasik-davranssal-yonetim-teorileri.html> adresinden alındı
- Dinçer, Ö., & Fidan, Y. (2016). Neoklasik İşletme Yönetimi Düşüncesi. İşletme Yönetimi (s. 172). İstanbul: Alfa Yayınları.
- Group, E. (2016, Temmuz). Yönetimde Sistem Yaklaşımı. Ekim 17, 2019 tarihinde <https://www.ekosinerji.com/mp-include/uploads/2016/07/yonetimde-sistem-yaklasimi.pdf> adresinden alındı.
- Gürbüz, S., & Şahin Faruk. (2016). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Keskin, H., Akgün, A., & Koçoğlu, İ. (2016). *Örgüt Teorisi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Koçel, T. (2010). *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Mahmood, Z., Basharat, M., & Bashir, Z. (2012). Review of Classical Management Theories. *International Journal of Social Sciences and Education*, 2(1), 512-522.
- Maslow, A. (1943). A Theory of Human Motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370-396.
- Öztaş, N. (2017). *Yönetim* (5. baskı). Antalya: Otorite Yayınları.
- Yetiş, M. (2010). *Abraham Maslow / Gereksinimler Sıradüzeni*. Yeditepe Üniversitesi, Kamu Yönetimi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi.